

Copyright foto

Deense varkenshouders bezoeken Nederlandse collega's

Denen verbazen zich over varkenshouderij

Beide landen liggen nog geen vier uur rijden van elkaar, maar toch is het een wereld van verschil. De varkenshouderij in Denemarken is onvergelykbaar met de Nederlandse. Beide landen zijn voorlopers met hun eigen sterke en zwakke punten. Op uitnodiging van MS Schippers bespraken acht Deense varkenshouders hun analyse over onze varkenshouderij.

Het zijn toptanden in de varkenshouderij: Denemarken en Nederland. Toch kunnen ze ongetwijfeld nog van elkaar leren. Met die overtuiging organiseerde Ron Coppens als specialist varkenshouderij van MS Schippers een uitwisseling tussen Nederlandse en Deense varkenshouders. Half november verwelkomden de Nederlanders de Denen. In januari waren de rollen omgedraaid. Bij de eerste trip in november bezochten acht Denen de bedrijven van vier Nederlandse varkenshouders. In koppels van twee kregen ze een uitgebreide rondleiding op een bedrijf. Vervolgens stelde elk Deens koppel een analyse op van het Nederlandse bedrijf met de sterke en zwakke punten.

Op Facebook

Hoewel ze al enkele dagen in Nederland verblijven, verbazen ze zich nog steeds over de mensenmassa, verkeersdrukke en dichte bebouwing. Tot beide grenzen is het nog geen vier uur rijden, maar de verschillen in bevolkingsdichtheid zijn enorm. In Denemarken wonen ongeveer 130 mensen per vierkante kilometer. Ter vergelijking: in Nederland wonen met 450 mensen bijna drie keer zoveel mensen per vierkante kilometer. Dat minder mensen zou leiden tot minder frustratie tussen varkensbedrijven en buurt bestrijden ze. „Ook wij hebben soms problemen met onze burens”, vertelt Winnie Jakobsen. Ze is bedrijfsleider op een Deense zeugenbedrijf. Volgens haar stuiten Deense varkenshouders op vergelijkbare problemen met bedrijfsuitbreiding en krijgen ze soms klachten van burens over overlast. Wel proberen ze volgens haar nadrukkelijk in te zetten op een goede relatie met de burens. Jakobsen noemt een praktisch voorbeeld. „Als varkenshouders mest gaan uitrijden, zetten dit op Facebook, zodat de burens er rekening mee kunnen houden.” In Denemarken kennen ze ook zichtstallen voor burgers. Toch vindt de aanwezige groep Denen dit niet genoeg. „We zouden graag zien dat onze belangenbehartigers meer geld besteden aan communicatie over varkens.”

Ammoniak in stallen

Over de Nederlandse stallen zijn de Denen eensgezind in hun oordeel. Ze zijn vol lof over de netheid, structuur en moderne staat

van de stallen. Varkenshouder Per Bank Nielsen ziet in zijn land meer stallen van mindere kwaliteit en die ouder zijn. Hij vindt dat de Nederlandse stallen zijn uitgerust met vernuftige klimaatsystemen. Ook verbaast hij zich over de hoeveelheid luchtwassers. „In Denemarken hebben alleen de varkensbedrijven een luchtwasser die dicht tegen de natuur aanliggen.” Zijn collega Christian Hove Thomsen heeft zich nog het meest verbaasd over de Nederlandse manier van ventileren. „Jullie ventileren minder hard.” Hij merkte dit goed aan de luchtkwaliteit in de stal. „Er was veel ammoniak in de stallen, daar zijn we niet aan gewend. Toch zagen we dit niet af aan de biggen. Die zagen er gewoon goed uit.” Voor hem is dan ook het minder ventileren het overwegen waard. „Ik denk dat wij twee keer zo hard ventileren, waardoor we hogere ventilatiekosten en meer stookkosten hebben.”

Hoog voerverbruik

De Denen constateren bij het bestuderen van de technische resultaten dat het voerverbruik bij hun zeugen fors hoger is. De Nederlandse zeugen verbruiken gemiddeld ongeveer 1.000 kg voer op jaarbasis. „Bij onze zeugen is dat 1.500 kg per jaar”, vertelt Bank Nielsen. De voornaamste reden volgens hem is de minimale zoogperiode van 28 dagen die in Denemarken verplicht is. Ook is moederloze opfok verboden. In de praktijk leidt het regelmatig tot zeugen die in vijf weken twee tomen moeten grootbrengen. „De consequentie is dat de zeug bij ons teveel lichaamsgewicht in het kraamhok verliest”, vult varkenshouder Ralf Bager aan. „Het kost ons vervolgens heel veel moeite en voer om ze weer klaar te krijgen voor de volgende worp.” Vooral gelten worden ingezet als pleegzeug, waardoor in Denemarken de productieresultaten bij de tweedeworps zeugen tegenvallen. Dit zogenaamde ‘tweedeworpsyndroom’ is volgens hen bij het zien van de resultaten in Nederland in mindere mate een probleem.

Veel schouderwonden

Dat de zeugen zwaarder worden belast, blijkt ook wel uit de vervangingspercentages. In Denemarken wordt jaarlijks de helft van de zeugen vervangen. Bij Nederlandse ►

Copyright foto

bedrijven is dit gemiddeld 5 procent lager (zie kader 'Technische resultaten zeugenhouderij Denemarken vs. Nederland'). Ook het sterftcijfer ligt aanmerkelijk hoger bij de Denen. „Ik schat dat jaarlijks bij ons minimaal 10 procent van de zeugen sterft”, zegt Ulrik Volsgaard. De groep aanwezige Nederlandse varkenshouders verwacht dat dit hier niet meer dan 5 procent is.

Het hoge uitvalspercentage onder hun zeugen komt volgens de Denen door veel schouderproblemen bij zeugen. „Zeugen met open schouderwonden mogen niet levend worden afgevoerd, waardoor ze vaak worden geëuthanaseerd.” De schouderwonden hebben volgens Henrik Christiansen een aantal oorzaken. „Deense zeugen hebben minder spek. Doordat ze ook nog eens langer bij de biggen in het kraamhok liggen, vermageren ze sterk en zijn ze zeker in het kraamhok gevoelig voor schouderwonden”, verklaart de bedrijfsleider van een varkensbedrijf met 2.200 zeugen in Varde.

Om de problemen met schouderwonden aan te pakken, zijn er maatregelen door de Deense overheid ontwikkeld. Als een zeug een schouderwond heeft van meer dan twee centimeter moet ze op stro worden gehuisvest waar ze onder strenge controle komt. Bij een kraamzeug betekent het dat de biggen van de zeug moeten worden afgehaald.

Grondgebonden productie

Varkenshouder Lars Tolstrup ontdekt een groot verschil in benadering van voer tussen beide landen. „De Deense varkenshouderij is veelal grondgebonden en veel varkenshouders verbouwen hun eigen voer.” Vaak worden ze volgen hem bijgestaan door voeradviseurs. „Wij hebben onafhankelijke voeradviseurs die recepten maken en op zoek gaan naar de beste mogelijke prijzen.” In Nederland ziet hij veel meer vaste relaties tussen varkenshouder en voerfabrikant. Tolstrup ziet vooral grote voordelen in de Deense aanpak. „Doordat wij meer met voer bezig zijn, hebben wij meer kennis over voeding en de voerprijs.” Door de grondgebonden productie zijn de Denen niet veroordeeld tot torenhoge mestafzetkosten. „Mest is een waardevol product in Denemarken”, zegt Tolstrup. Hij zegt dat varkenshouders alleen 2,50 euro per kuub betalen aan uitrijdkosten. Varkenshouders die geen of niet voldoende

grond in eigendom hebben, moeten langjarige contracten hebben met grondbezitters waarin vaststaat dat ze voor 5 tot 10 jaar de mest gegarandeerd kwijt kunnen. Het lijkt een goedkoop alternatief, alleen volgens de Deense varkenshouders loopt deze laatste groep tegen het probleem aan dat ze haast geen financiering bij de bank loskrijgen.

Cijfers publiceren

In Nederland is een discussie losgebarsten over de zin en onzin van het publiceren van de economische en technische resultaten in de varkenshouderij. De Denen hechten veel waarde aan het publiceren en vergelijken van cijfers. Hoe meer cijfers, des te beter is hun overtuiging. „Het komt de betrouwbaarheid van de cijfers ten goede en je kunt vergelijkbare bedrijven beter met elkaar vergelijken”, zegt Karsten Ambrosen. Hij is coördinator bij de producentenorganisatie Danske Svineproducenter.

Een groot verschil met Nederland waar de Denen veel aandacht voor hebben, is arbeidefficiëntie. Volgens hem weet elke Deense varkenshouder zijn arbeidskengetallen per zeug uit zijn hoofd. „In Denemarken zijn de gemiddelde arbeidskosten 1.535 Deense Kronen (205 euro, red.) per jaar en de gemiddelde arbeidsuren per zeug zijn 9,96 uur op jaarbasis.” Bedrijfsleider Winnie Jakobsen geeft aan dat ze zelfs begeleiding krijgen van coaches om werkzaamheden slimmer op te pakken met zo weinig mogelijk arbeid.

De Deense aandacht voor arbeidefficiëntie heeft volgens hen te maken met de hogere lonen in Denemarken en omdat varkensbedrijven meer vreemde arbeid hebben. „In Denemarken zijn weinig familiebedrijven. Vaak werkt alleen de varkenshouder zelf in de stallen. Zijn vrouw heeft een baan buitenshuis en de kinderen werken vaak niet mee op het bedrijf”, zegt Bank Nielsen. Hij zegt dat er in Denemarken meer scheiding is tussen privéleven en boerderij. Ze zijn het er over eens dat dit zowel voor- als nadelen heeft. „Jullie hebben meer betrokkenheid vanuit het gezin en lagere arbeidskosten. Anderzijds hoeven wij niet zo vaak discussies aan de keukentafel uit te vechten.” ■

 Reageren?
r.vanboekel@pigbusiness.nl

Copyright foto

Technische resultaten zeugenhouderij in 2012

Technische resultaten	Denemarken*	Nederland**
Afbigpercentage	87,66	87
Bedrijfsworpendex	2,29	2,36
Aantal levend geboren biggen	14,5	13,8
Aantal doodgeboren biggen	1,5	1,1
Uitval tot spenen (%)	13	13
Zoogperiode in dagen	29,7	25,6
Aantal gespeende biggen/worp	12,63	12
Aantal gespeende biggen/zeug/jaar	28,9	28,2
Vervangingspercentage zeugen	50	45

* Danske Svineproducenter, ** Bedrijfsvergelijking Agrovision B.V